

Salarisverhoging banken

UWV concurrent ABN Amro

Dinsdag met verbazing in NRC gelezen dat Deutsche Bank de afgelopen tijd met name voormalige ABN Amro-bankiers de laan uit heeft gestuurd. Vervolgens hebben hun collega's die bij ABN Amro zijn gebleven 20 procent salarisverhoging gekregen! Omdat ze anders wellicht zouden vertrekken. En waarheen dan wel? Blijkbaar naar het UWV (als klant welteverstaan).

Chris Wijnen Vlaardingen

Sociale media

Facebook maakt depressief

Facebook is de hel voor tienermeisjes. Selfies maken blijkt vaak levensgevaarlijk. We worden gemanipuleerd in ons rondje sociale media. En er vallen doden door zelfmoord na cyberpespen. De digitale wereld staat relatief gezien nog in haar kinderschoenen en toch is de impact op het dagelijkse functioneren al enorm. Veel jongeren lopen bij de psycholoog om aan hun lage zelfbeeld te werken. Met name de Facebook wereld heeft hen ervan overtuigd dat iedereen een beter en leuker

leven heeft dan zijzelf. Burn-outs, depressies en suicidale gedachten zijn het gevolg. En nu hebben de beheerders van Facebook bewust negatieve newsfeeds ingezet om te onderzoeken of stemmingen onder Facebookers te manipuleren zijn. Daarnaast zijn er al vele slachtoffers als gevolg van het maken van extreme selfies.

Anno 2014 zijn we al jaren over het digitale 'point of no return' heen, en zijn sociale media een deel van ons leven geworden. Laten we ervoor waken dat dit gegeven niet ons welbevinden, psychische gezondheid én leven in de weg zal staan.

Pascal Cuijpers Faalangstreductietrainer en docent, Herten

Verzorgingsstaat

Goot organiseer je niet weg

De preek van Ds. Couvée in de krant van 30 juni is roerend en meeslepend. Maar zoals het wel meer gaat bij boeiende preken, na bezinken rijzen er twijfels. Want het verhaal lijkt toch wel erg op een betoog van Emile Roemer. De vrijwel onbeperkte verzorgingsstaat van vroeger was het paradijs; marktwerking die van mensen egoïsten maakt, heeft ons uit dat para-

Participatiesamenleving

Burger brengt niet zomaar pannetjes soep bij zieke buurman

Gisteravond debateerde de Tweede Kamer op mijn verzoek met de premier over de participatiesamenleving. Er is de afgelopen periode veel dadendrang geweest, maar de gewenste participatiesamenleving zal er niet komen als de overheid onverminderd aan alle touwtjes blijft trekken. De overheid, zeker de landelijke, zal ook echt vertrouwen moeten geven aan burgers en hun (lokale) gemeenschappen. Tegelijk zal die participatiesamenleving er ook niet komen als de landelijke overheid uit financiële wanhoop verantwoordelijkheden over de schutting gooit in de hoop dat alles daarachter vanzelf goed komt. Maar het is veel te naïef om te denken dat als de overheid zich terugtrekt, mensen als vanzelf in elkaars armen vallen, elkaars stoepjes gaan vegen en pannetjes soep bij de zieke overbuurvrouw brengen. De participatiesamenleving ontstaat waar mensen de vrijheid krijgen om goed te doen. Er zijn al prachtige overheden van ondernemers die zowel lokale activiteiten als ontwikkelingswerk sponsoren, die duurzaam werken en mensen met een arbeidsbeperking in dienst nemen. Er is de stichting Present die honderden, duizenden vrijwilligers in contact brengt met mensen die een beetje hulp kunnen gebruiken. Er is Buurtzorg, Burgernet dat de ogen en oren van de politie is, er zijn onderlinge 'broodfondsen' van zzp'ers, voedselbanken, Schuldhulpmaatjes, initiatieven van lokale energieopwekking en nog zoveel meer. Die verantwoordelijke mensen hebben ruimte nodig, een overheid die hun partner is en geen frustrerende regelgever. Daarbij moet er ook volop ruimte zijn voor de honderdduizenden Nederlanders die

werk willen maken van hun geloof, zodat ze niet gehinderd worden door mogelijke religiestress van overheden. Toch zullen we in het scheppen van ruimte voor de samenleving ook nieuwe, verdere stappen moeten zetten. Veel zeggenschap over publieke voorzieningen (energie, zorg, onderwijs, groen et cetera) is weggeleid naar onpersoonlijke, onkenbare en onbereikbare instanties, waaronder Brussel. Veel Nederlanders hebben het machteloze gevoel dat cruciale beslissingen over belangrijke aspecten van hun dagelijkse leven over hen, zonder hen worden genomen. Wil het wat worden met die participatiesamenleving dan zal de zeggenschap nog veel meer dan nu aan burgers en hun gemeenschappen moeten worden gegeven. Dat betekent nieuwe ruimte voor energiecoöperaties, sociale wijkteams, zorgcoöperaties, buurtbudgetten en betekent ook een veel

kritischer blik naar waar Brussel wel en niet over gaat. Bij dit alles blijft de rol van de overheid cruciaal. Niet als een Atlas die alle zorg voor alle mensen op zijn nek neemt. Maar als beschermers van het recht en schild voor de zwakken, zodat ook in de participatiesamenleving de arbeider zijn loon waardig is, gehandicapten voldoende burgers blijven, of anderen meetellen en de schepping beschermd wordt.

Arie Slob Fractievoorzitter ChristenUnie

ILLUSTRATIE PAVEL CONSTANTIN

was bij de wet geregeld maar in de praktijk grotendeels een papieren kwestie. Zolang het nettoloon acceptabel was, interesseerden de galatjes daarboven vrijwel niemand. Het verhaal van een vroegere solidaire mensensort die door de marktwerking werd bedorven, klopt dan ook niet. Ds. Visser, de voorganger van Ds. Couvée, klaagde in de hoogtij van de verzorgingsstaat ook al over gebrek aan meegevoel en solidariteit. Ds. Couvée komt in zijn Pauluskerk de rafel- en zelfkant van het leven tegen. Daar biedt helaas ook de zwaarst opgetuigde verzorgingsstaat meestal geen oplossing. Persoonlijke hulp, zoals die in de Pauluskerk wordt geboden, kan zelden meer zijn dan *kurieren am Symptom*. Dat geldt ook voor de staat. De gedachte dat die condities kan scheppen waardoor voor iedereen oorzaken tot mislukken worden weggenomen, is een illusie.

A.L. de Werker Groningen

Het WK

Suárezbeet boeit mij niet

Jammer dat NRC in de zaterdageditie op de voorpagina kopt met de tekst 'Waarom iedereen van voetbal houdt'.

Sterftecijfers van intensive-cares komen nu online

Gezondheidszorg

De sterftecijfers van Nederlandse IC's worden al jaren verzameld, maar zijn vanaf vandaag ook openbaar.

Door onze redacteur **Wim Köhler**

Autodelen kun je overal

Autodelen gebeurt alleen in Amsterdam, schrijft Erwin Wijman in de krant van zaterdag. Hij fileert de pretenties van SnappCar en roemt het asfalt en de eigen auto. Een stukje dat een betaalde lobbyist voor de autobranche niet zou misstaan en zoals het een lobbyist betaamt, met verzwijging van feiten die het betoog op losse schroeven zetten. Eén van die feiten is het succes van Greenwheels. Ik ben een kleine twintig jaar - bijna vanaf de start - lid van deze autodeelorganisatie en ga nu op mijn beurt even lobbyen. Honderden auto's alleen al in mijn woonplaats Utrecht. Nooit falend, en een gemakkelijk en snel reserveringssysteem. Meestal lopend naar de dichtstbijzijnde bolide. Voor reizen naar slecht bereikbare plaatsen neem je de trein en pik je bij het station je Greenwheels op. Nooit gedoe met parkeren. Voor de modale autorijder goedkoper dan een eigen blik voor de deur. Ik zou zeggen: probeer het eens, Erwin!

Onno Bosma Utrecht

Inburgeren

Fresco, niet dat toontje aub

Louise O. Fresco betoogde gisteren op academische wijze in NRC dat Nederlanders zich wat meer moeten verdiepen in de ramadan. Ze haalt daarbij de wettelijk verankerde anti-discriminatie en verplichting tot respect naar Amerikaanse voorbeeld aan. Met haar wetenschappelijke en educatieve achtergrond klinkt dat aardig en raakt ze bij mij wel een snaartje. Toch vraag ik me af met hoeveel benen ze in de maatschappij staat. Op de school van mijn kinderen zitten er in elke klas wel twee Marokkaanse of Soedanese kinderen. De moskee wordt door de hele klas bezocht. Met kerst maken de ouders hapjes zonder varkensvlees. Dát is inburgering. De ramadan is *here to stay* zegt mevrouw Fresco; ik zeg de ramadan is onder ons! Nederlandse kinderen (behalve misschien in geïsoleerde witte gemeenschappen) leven samen met allochtonen. Dat doen ze al sinds Italiaanse en Turkse gastarbeiders en Iraanse vluchtelingen hier binnen kwamen. En dat is goed, vooral ook omdat het vanzelf gaat. De toon waarop u aanbeveelt dat Nederlanders zich eens moeten verdiepen in buitentlanders („Europa heeft baat bij de religieuze diversiteit van een mondiale middenklasse met islamitische achtergrond“) stoort me. Diezelfde Nederlanders weten namelijk niet wat Pinksteren betekent. Laat staan dat ze begrip hebben voor uw antipathie tegen het ontwortelen van jongkerstboompjes. Als ik om me heen kijk is voetbal met een religie dan het christendom. Moeten we ons dan meer gaan verdiepen in de ramadan? Welnee, dat is gewoon een deel van het samenleven, dus ook op het werk en op onze scholen!

Gustav Breuer Zaltbommel

FOTO HELMUT TUSCHLINGER, RECONSTRUCTIE R. LIEBRECHT

Fossiel 'Verenbroekje' hielp oervogel bij het landen

MÜNCHEN. De oervogel *Archaeopteryx* had een verenbroek. Dat is te zien aan een nieuw fossiel, vandaag beschreven in *Nature*. Voor het eerst zijn afdrukken van **veren over het hele lichaam** te zien. Het verenbroekje kon hebben geholpen bij de landing. De onderzoekers vergeleken veren van *Archaeopteryx* met die van andere gevederde dino's en concluderen dat veren vroeg in de evolutie ontstonden. Eerst waren ze voor bals en isolatie, van daaruit ontwikkelden ze zich in meerdere groepen tot vliegvaren. *Archaeopteryx* had gevanceerde veren – maar of hij echt vloog, daarover houden de onderzoekers zich op de vlakte. Het fossiel komt, zoals alle *Archaeopteryxen*, uit Duitsland.

WETENSCHAPSFRAUDE

Nature schrapt Japanse stamcellpublicaties

AMSTERDAM. De twee *Nature*-artikelen van Japanse onderzoekers over een methode om met een zuurbehandeling uit gewone cellen stamcellen te maken zijn officieel teruggetrokken.

Die resten waren goed genoeg bewaard gebleven om DNA uit te isoleren. Voor dit onderzoek bepaalden de onderzoekers de volgorde van het gen bij 40 Tibetanen en 40 Han-Chinezen. Alle Tibetanen hadden het gen en geen enkele Chinees. In een database vonden de genetici daarna twee Chinezen die het gen ook hadden. Waarschijnlijk had een verre voorouder van Han-Chinezen en Tibetanen seks met een Denisoviër en kwam het gen zo de populatie in. Onder Chinezen bleef het gen daarna zeldzaam. Onder Tibetanen werd het juist geselecteerd, toen zij op grote hoogte gingen leven.

Maar de verschillen zijn daarvoor te talrijk, zeggen de genetici nu: de Tibetaanse genvariant telt maar liefst 95 unieke mutaties. Bijna al die mutaties komen ook voor in het DNA van de mysterieuze Denisova-mens. Deze uitgestorven mensen waren verwant aan Neanderthalers en leefden 40.000 jaar geleden nog in Sibirië, op de grens van Mongolië, Rusland, Kazachstan en China. Van de Denisoviërs

FABELDIEREN

Haarpluk van 'yeti' lijkt van onbekend type beer

AMSTERDAM. Het bestaan van de legendarische yeti en de mysterieuze reuzenmensapen *bigfoot* en *almas* is er niet waarschijnlijk op geworden. De universiteit van Oxford en het dierkundig museum in Lausanne onderzochten 36 vermeende haarplukken van de fabeldieren, ingestuurd door musea en particulieren. Hun retriëkking. Al vanaf het verschijnen van de artikelen, eind januari, ontstond er twijfel. Foto's in het artikel bleken gemanipuleerd. Maar deze 'onregelmatigheden' deden aanvankelijk niets af aan de conclusie, volgens *Nature*. Pas later bleek uit intern onderzoek van het RIKEN-instituut dat er bedrog in het spel was. Redacteurs en peer reviewers treft geen blaam, zegt *Nature*. Toch blijkt dat een referent bij *Science* wel aan de bel trok toen het manuscript daar eerder werd aangeboden. Ook *Cell* wees het af. (NRC)

Door onze redactie wetenschap

AMSTERDAM. Tibetanen kunnen zonder gezondheidsproblemen in ijle berglucht leven dankzij een bijzondere genvariant. Nu blijkt dat dit gen afkomstig is van een mysterieuze uitgestorven mensachtige, de Denisova-mens. Dat maken genetici vandaag bekend in *Nature*.

De Tibetaanse genvariant (van het gen EPAS1) tempert de aanmaak van rode bloedcellen. De meeste mensen maken op grote hoogte juist méér rode bloedcellen aan. Het bloed kan daardoor meer zuurstof transporteren. Maar al die extra bloedcellen maken het bloed ook stroperig en dik. Een langdurig verblijf in de bergen

kan daarom chronische bergziekte geven, met hoofdpijn, duizeligheid en hartkloppingen tot gevolg.

Tot nu toe dachten onderzoekers dat de Tibetaanse genvariant een recente aanpassing was aan het leven op grote hoogte, die ontstond nadat Tibetanen zich van de Han-Chinezen hadden afgesplitst. Maar de verschillen zijn daarvoor te talrijk, zeggen de genetici nu: de Tibetaanse genvariant telt maar liefst 95 unieke mutaties. Bijna al die mutaties komen ook voor in het DNA van de mysterieuze Denisova-mens. Deze uitgestorven mensen waren verwant aan Neanderthalers en leefden 40.000 jaar geleden nog in Sibirië, op de grens van Mongolië, Rusland, Kazachstan en China. Van de Denisoviërs

ten aan de beademing liggen. Het vergelijken van intensive care's is moeilijk. De patiënten verschillen nogal. In ziekenhuizen met een grote afdeling hartchirurgie die veel bypass-operaties doen, komen veel patiënten met hun nieuwe bypass meestal korter dan een dag op de IC. Er is een kleine kans dat er iets mis gaat. Van die laag-risicopatiënten overlijdt 2 procent op de IC. Maar IC's waar vooral hoogrisico-patiënten komen zien bijna 60 procent van die mensen op hun afdeling overlijden. Vaak na een ernstig ongeluk, of met bloedvergiftiging of longontsteking, naast al bestaande andere ziekten.

Om toch te kunnen vergelijken gebruikt NICE een rekenmodel met gegevens van 110.000 Amerikaanse IC-patiënten waarvan in 2002 en 2003 is vastgelegd hoe ze er op de eerste dag op de IC aan toe waren en of ze later

overleden. Het rekenmodel geeft de kans om in het ziekenhuis te overlijden van iemand die op de IC ligt.

Die gegevens bestaan al een aantal jaren. In deze tijd is het verbazingwekkend dat ze niet op een toegankelijke website staan. Dongelmans: „Ja, iedereen vraagt naar openheid: patiënten, familie, verzekeraars en de inspectie. Op een gegeven moment moet je natuurlijk laten zien wat we doen met het geld dat in Nederland aan IC-geneeskunde wordt besteed. Nou, de laatste jaren liggen mensen korter op de IC en sterven er minder.“

Volgens Dongelmans is er ook een keerzijde aan openheid. „Je kunt alleen goede data verzamelen, terugkoppelen en bespreken als artsen zich vrij voelen om die getallen aan te leveren, zonder meteen met de zweep te krijgen. Het gevaar is dat je door openheid de gegevensverzameling verstoort. Daar zijn genoeg voorbeelden van: Amerikaanse hartchirurgen die hun resultaten opleukten, of moeilijke patiënten weigeren. Dat wil je niet.“